

Výzkum a sběr dat jako nástroj pro efektivní tvorbu politik v oblasti prevence genderově podmíněného násilí

Michal Pavlíček
Odbor rovnosti žen a mužů
Sekce pro lidská práva ÚV ČR

Potlačování genderově podmíněného násilí jako jedna z priorit vlády ČR

Programové prohlášení vlády:

„Vláda bude důsledně uplatňovat princip rovnosti žen a mužů. Vláda se zaměří na potlačování genderově podmíněného násilí.“

Listopad 2014 schválena Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020

Únor 2015 schválen Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018

Potlačování genderově podmíněného násilí jako jedna z priorit vlády ČR

- Odbor rovnosti žen a mužů ÚV ČR - koordinace agendy rovnosti žen a mužů na vládní úrovni (vč. DN i GPN).
- **Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách** zřízený při Radě vlády pro rovnost žen a mužů.
- **Národní akční plán prevence domácího násilí na léta 2011 – 2014** schválen v únoru 2011.
- **Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018.**
- Dlouhodobá podpora přistoupení ČR k **Istanbulské úmluvě.**

Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 - 2018

- Zpracován ÚV ČR ve spolupráci s Výborem pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách
- Cíl: zlepšení současné úrovně ochrany osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím, zefektivnění prevence tohoto násilí, rozvoj vzdělávání příslušných profesí v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí a podpora systémové práce s osobami násilnými.
- Celkem 70 úkolů v 7 oblastech

Aktivity Odboru rovnosti žen a mužů v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

- **Projekt** „Domácí násilí a genderově podmíněné násilí / Uplatňování hlediska rovných příležitostí žena a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života“ financovaný **z Norských fondů**
- **Osvětová kampaň** „**To je rovnost!**“ zaměřená na pomoc obětem domácího násilí
- **Bilaterální spolupráce** s norskou neziskovou organizací **Alternativ til Vold** (Alternativa násilí)
- Přenesení norského animovaného **filmu Zuřivec** do českého prostředí (šíření osvěty o domácím násilí zejména mezi dětmi) a navazující školení (vč. study visit v Norsku)
- Řada důležitých **analýz**, které by měly přispět k efektivnější tvorbě veřejných politik v této oblasti.

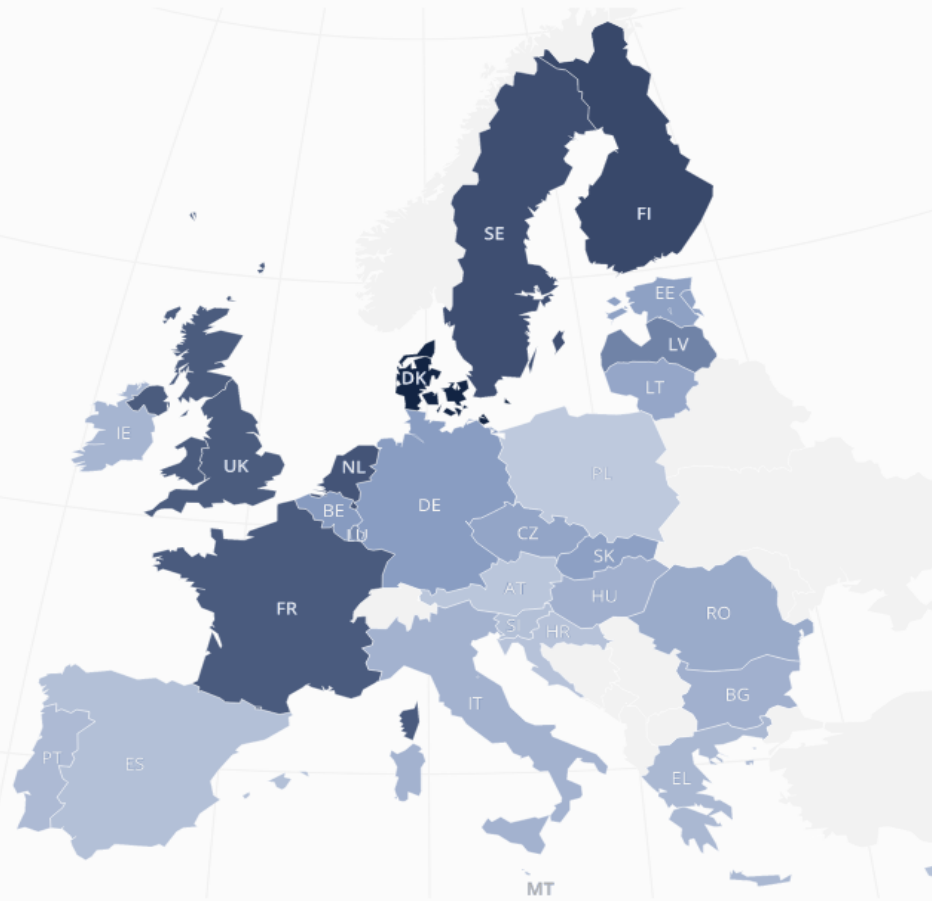
Dosavadní výzkum v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí v ČR

- **Agentura EU pro základní práva (FRA, 2013):** v ČR fyzické nebo sexuální násilí zažilo **32 % žen**, nebezpečné pronásledování 9 % žen, sexuální zneužívání 12 % žen a znásilnění 5 % žen.
- **Pikálková, Buriánek a Podaná (2013):** násilí zažilo 36,2 % žen (17,2 % v partnerských vztazích), (2015): **každý 10. muž** se v životě setkal s fyzickým útokem ze strany partnerky (5 % z toho v posledních 5 letech).
- **proFem (2014): 59 % mladistvých** setkali s násilným chováním - v prostředí školy (46 %), v partnerském vztahu (32 %) a rodiny (32 %). Většina mladistvých, kteří se s násilným chováním setkali, na něj nikoho neupozornili (77 %).

Physical and/or sexual violence by a partner or a non-partner since the age of 15*

	DK	52%
	FI	47%
	SE	46%
	NL	45%
	FR	44%
	UK	44%
	LV	39%
	LU	38%
	BE	36%
	DE	35%
	SK	34%
	EE	33%
Average		33%
	CZ	32%
	LT	31%
	RO	30%
	BG	28%
	HU	28%
	IT	27%
	IE	26%
	EL	25%
	PT	24%
	SI	22%
	MT	22%
	ES	22%
	CY	22%
	HR	21%
	AT	20%
	PL	19%

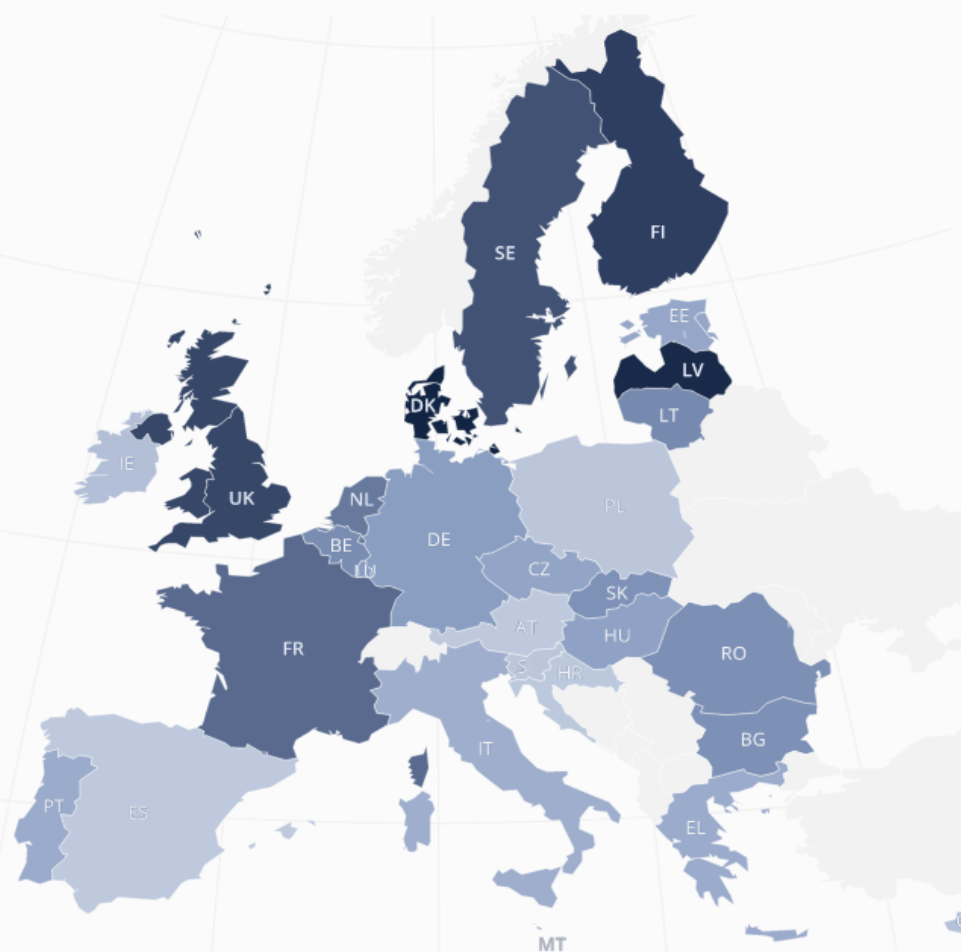
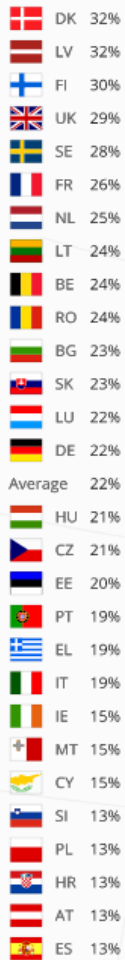

Výzkum Fundamental Rights Agency (2013)

Fyzické nebo sexuální násilí
(ČR – 32 % žen, průměr EU – 33 %)

Physical and/or sexual violence by a partner since the age of 15*

Výzkum Fundamental Rights Agency (2013)

Fyzické nebo sexuální násilí ze strany partnera (ČR 21 % žen, průměr EU 22 %)

Dosavadní výzkum v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí v ČR

- **Eurostat (2016):** téměř jedna čtvrtina dotazovaných v ČR zná někoho z nejbližšího okolí, kdo se stal **obětí domácího násilí**, 26 % dotazovaných souhlasí s tím, že si ženy často v těchto případech vymýšlí nebo přehánějí, 26 % osob zastává názor, že žena toto jednání nějakým způsobem vyprovokovala.
- **Amnesty International (2015):** 45 % lidí domnívá, že **žena je za znásilnění zcela nebo částečně zodpovědná** pokud se chovala koketně, 43 % pokud byla opilá a 37 % v případě, že je vyzývavě oblečená nebo neřekla jasné „ne“.
- **Persefony (2016):** každý 11. člověk v ČR zkušenost se znásilněním. **Jen 5 % obětí** však znásilnění **nahlásí**. **Dvě třetiny znásilnění probíhají doma** (pachatelem nejčastěji manžel nebo partner).

Analýzy ÚV ČR v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

Analýza kvality a dostupnosti specializovaných pobytových služeb pro dospělé oběti domácího násilí (2017, Janurová, Barvíková, Marvanová Vargová, Bednářová, Čechová, Krpálková, Macková, Poláková)

- Registrováno celkem 93 pobytových sociálních služeb s cílovou skupinou „oběti DN“.
- Pouze **5 z nich** poskytovalo pobytovou službu **výhradně CS „oběti DN“**
- Těchto 5 služeb provozováno **3 organizacemi** specializovaných výhradně na problematiku DN, které se nacházejí pouze v největších městech.
- Nedostatek těchto služeb v ČR (nevyhovuje standardům Rady Evropy).
- Důležitý podklad pro diskuzi s MPSV ohledně zajištění dostupnosti a financování služeb pro oběti DN a GPN.
- Promítnutí požadavku v návrhu novely zákona o sociálních službách

Návrh novely zákona o sociálních službách

§ 60b Služba pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím

- Ambulantní, terénní nebo pobytová služba poskytována osobám ohroženým DN a dalšími formami GPN (znásilnění, sexuální obtěžování či stalking)
- Základní činnosti: sociálně terapeutické činnosti, pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- Doplňuje činnosti intervenčních center
- Návrh novely se v tomto funkčním období vlády nepodařilo projednat – osud novely je nejistý (možnost že pozměněný návrh projedná příští vláda)
- Sociální služba zaměřená na domácí a genderově podmíněné násilí v návrhu zatím zůstává

Analýzy ÚV ČR v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

Analýza postojů původců a původkyň domácího násilí a práce s nimi
(2016, Herdová, Jarkovská, Pešáková, Trávníček)

- 9 organizací poskytujících intervence (převážně Praha a Brno) = **omezená dostupnost služeb.**
- Organizace využívají odlišné přístupy, mají různé skupiny klientů a individuální standardy = **neexistence jednotných standardů kvality.**
- Různé zdroje financování: Norské fondy, sociální služby, kraje, dotační programy (MV, MZd, MSp), spolufinancování klienty, ad. = **žádná systematická podpora.**
- Na základě těchto zjištění pracujeme s experty a expertkami v této oblasti na Standardech kvality pro práci s násilnou osobou a současně na návrhu zajištění systematického financování služeb.

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Platnost od 1. 7. 2017

§ 52 **omezující opatření** za spáchání přestupku:

- zákaz navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce
  - povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo vymezeným okruhem osob
  - povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládání agrese nebo násilného chování
- ⇒ potřeba dostupnosti programů pro práci s násilnými osobami
- ⇒ potřeba systematického financování těchto programů
- ⇒ důležitost studií, které poukazují na to, že tyto programy nejsou dostupné a není zajištěno jejich financování

Analýzy ÚV ČR v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy
(2017, ppm factum research)

- Výzkumný vzorek 1000 osob
- 50 % dotázaných ví o domácnosti, kde dochází k domácímu násilí
- 27 % dotázaných bylo někdy svědky domácího násilí
- 13 % dotázaných deklaruje zkušenost s domácím násilím
- Dosavadní výzkumy: **7 % těchto případů je nahlášeno** na policii
- Zaměření kampaně „To je rovnost!“ **na svědky** domácího násilí a zvýšení jejich **motivace k nahlásování** těchto případů

Analýzy ÚV ČR v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy
(2017, ppm factum research)

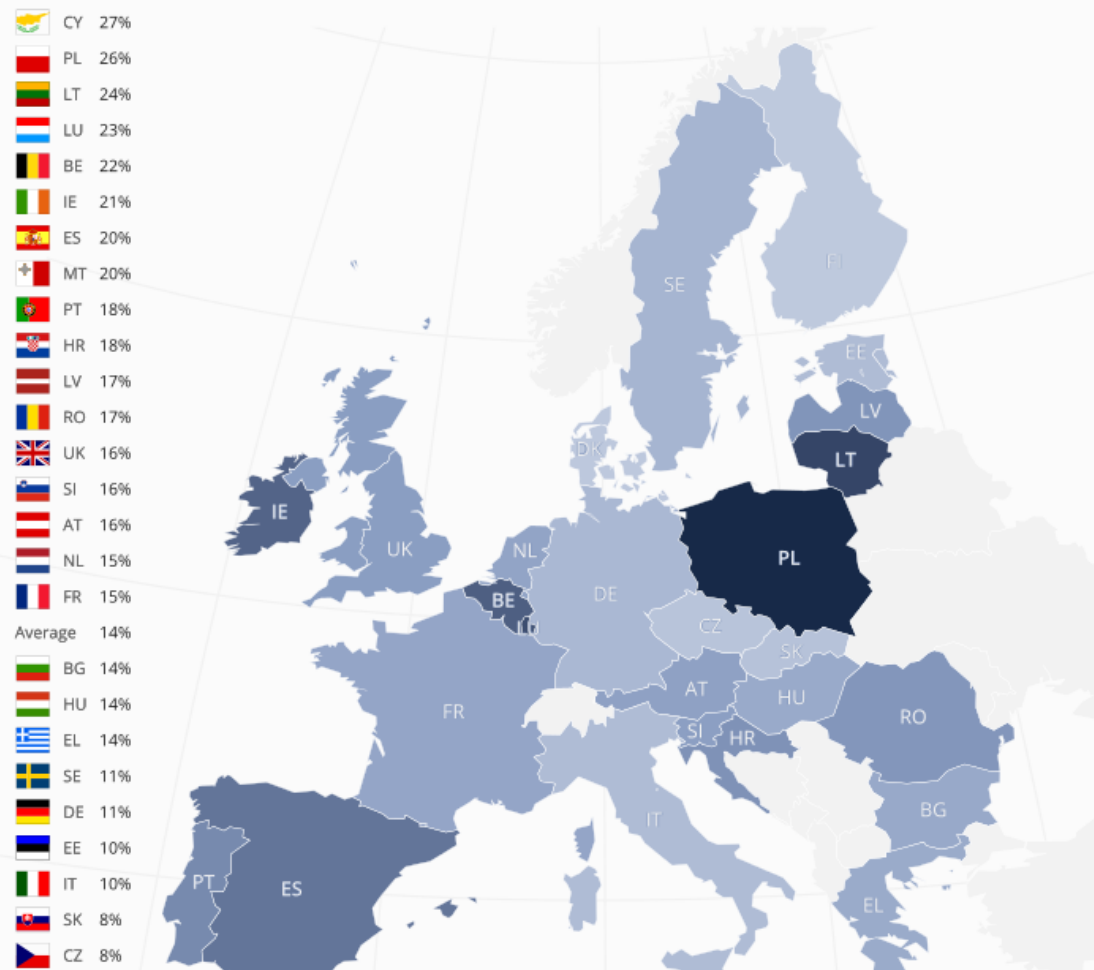
- 49 % žen (24 % mužů) se vyhnulo místům kvůli pocitu strachu a 33 % žen (16 % mužů) nemá pocit bezpečí ve veřejném prostoru => **výrazně genderovaný problém**
- Výzva do budoucna – problém, na který se při formulaci politik zaměřit

Contacting organisations or services as a result of the most serious incident of physical & sexual violence by a partner since the age of 15* †

Výzkum Fundamental Rights Agency (2013)

Kontaktování policie po nejzávažnějším incidentu partnerského násilí (ČR – 8 % žen, průměr EU – 14 %)

Úřad vlády České republiky

Odbor rovnosti žen a mužů

Kampaň „To je rovnost!“- videospot

Úřad vlády České republiky

Odbor rovnosti žen a mužů

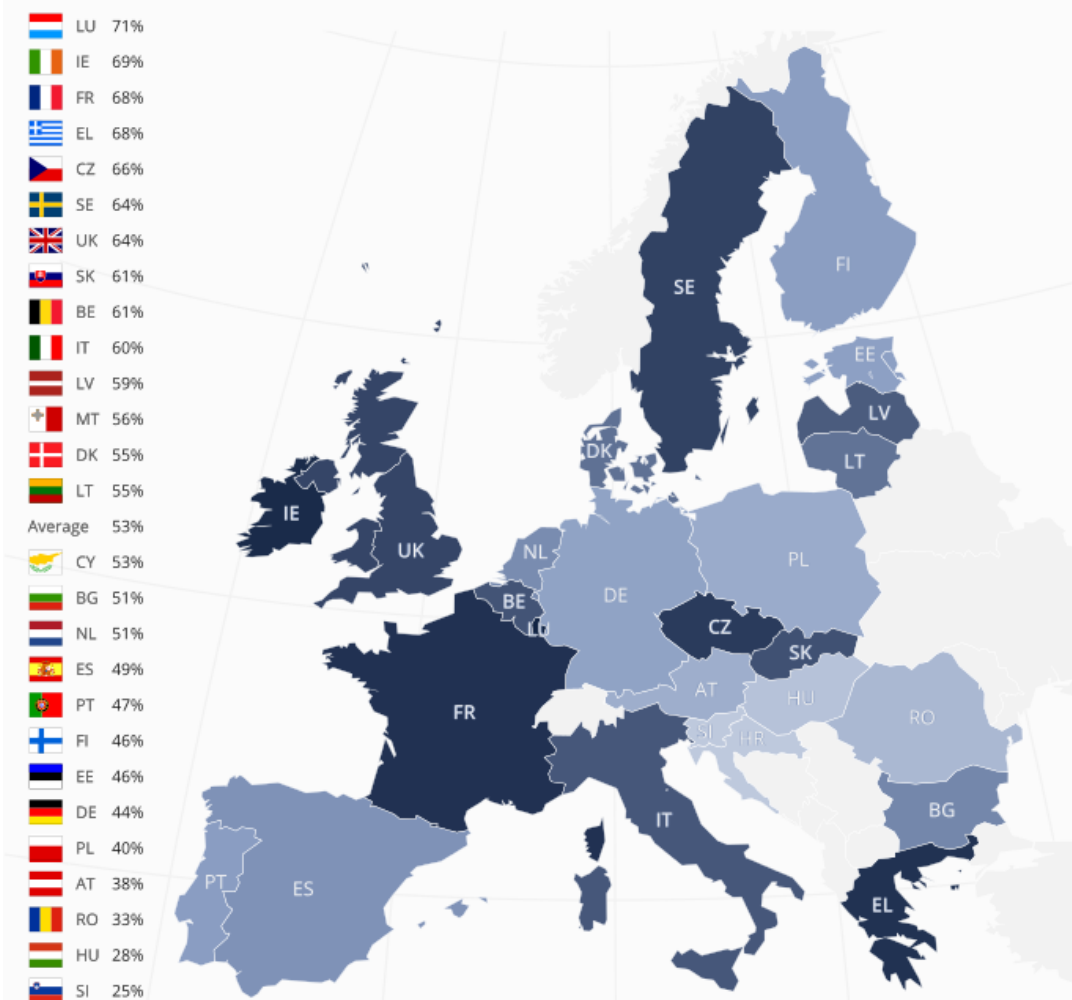

Kampaň „To je rovnost!“- videospot

Avoiding places or situations for fear of being physically or sexually assaulted in the 12 prior to the interview*

Výzkum Fundamental Rights Agency (2013)

Vyhýbání se veřejnému prostoru z důvodu strachu z fyzického/sexuálního útoku (ČR 66 % žen, průměr EU 53 %)

Analýzy ÚV ČR v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

V roce 2016 expertní zpracovatelské týmy dokončily následující analýzy:

- Analýza postojů původců a původkyň domácího násilí a práce s nimi
- Analýza genderově podmíněného kybernásilí v ČR
- Analýza mediálního zobrazování domácího násilí
- Analýza kvality a dostupnosti specializovaných pobytových služeb pro dospělé oběti domácího násilí

Výstupy z těchto analýz byly následně zohledněny v **Aktualizaci Akčního plánu**:

- Vytvoření strategie boje proti genderově podmíněnému kybernásilí.
- Vytvoření dotačního titulu zaměřeného na práci s původci a původkyněmi DN a GPN.
- Provedení výzkumu prevalence sexuálního obtěžování a násilí ve školách.
- Realizace vzdělávacích aktivit pro novináře a novinářky zaměřený na téma DN a GPN a způsoby, jak o nich citlivě referovat.
- Realizace osvětových aktivit zaměřených na prevenci genderově podmíněného násilí
- a další.

Úřad vlády České republiky

Odbor rovnosti žen a mužů

Děkuji za pozornost